

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) prejema upravnništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah h. št. 2. I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 21.

V Ljubljani, v četrtek 26. januarja 1893.

Letnik XXI.

Milanova sprava.

Otroci, ki se igrajo „velike“, zdé se vse te dopske države na Balkanu. In igrajo se slabo! Od zapadne Evrope so se naučili pred vsem — liberalizma in breznačajnosti v javnem življenju; cinična brezbožnost in pozakonjena nepravnost sta se kazala kot prvi plodovi z večine z „nemško kulturo“ posejanih balkanskih tal. Solovjev zatrjuje v svojem znamenitem delu „Istorija Teokracii“, da je mej Srbi in Bolgari vse mlajše izobraženstvo brezverno in da v Rumuniji ni bolje, je pač najlojše izprevideti iz tega, da je minister bogočastja in prosvete se javno prizoaval za — ateista. Svojih vzhodnih posebnosti, v kolikor so slabe pa s tem, da se slabo od zapada sprejeli, niso odložili. In tako je doli mej naroditvi, katerih vsak sanjari o „veliki Rumuniji“ in o „veliki Grški“ in o „veliki Srbiji“ in o „veliki Bolgariji“ v resnici. — Bog pomagaj! Najivni separatizem, nezdravo velikomurje in vmemarnost za vsako resno delo ne more tvoriti držav — velikih! Zato pa so posledice tistega brezsmiselnega sanjarjenja o Bog ve kakšnih kulturnih poslanstvih tistih držav — jako malo podobne — kulturnim! Rumuni trdijo, da imajo jedino pravico razširjevati luč prosvete kot potomci — starih Rimljanov; Grki se zopet z vso resnostjo pozivljajo na svoje prednike, Srbi pa na svoje — carstvo. In vendar vsi ti pritlikavski dediči slavnih imen razven imena nimajo ničesar. Društveno in politično življenje je povsod strašno pokvarjeno. Stranke gospodarijo z brezobzirno sebičnostjo. Propadi država, samo njim bodi dobro! Zato trdimo o vseh balkanskih državah to, kar trdi vtorkov Obzor o Srbiji, da je namreč vse njihovo politično življenje samo osebno sovraštvo, pomnoženo z orientalizmom.

Saj nam ravno sedaj javljajo listi, kakor se pobijajo Srbi mej seboj samo iz strankarskega, osebnega sovraštva. V Smederevu, Čačku, Jagodini in

Sabeu so se pretepali radikali in liberalci pri volitvah. Trije so bili ubiti. Liberalci so zmagali in liberalci imajo vladu. I no — domovina je rešena! Da izkoristi liberalna vlada svojo moč, se vidi odtod, da je mej 750 občinami, koder so se za njenega bašibozuštva vršile volitve, 700 jih zmagalo za liberalce. Mej 1200 občinami jih imajo sedaj radikali in naprednjaki 300.

Te resnice se nam siloma vzbujajo v spominu, ko prebiramo vse tisto bombastično pisarjenje o spravi bivšega kralja srbskega Milana in Natalije, njegove soproge. Vender ni temu, da je obiskal Milan Natalijo v Biaricu pripisovati — od sile pomena! In to nam je dosti ime: Milan. Takih kraljev — Bog varuj vse države in države od severnega do južnega ledenega morja. Malo da ni uničil Srbije s svojimi deli in s svojim — vzgledom; v veselje vsem poštenjakom je odstopil, ločil se je od svoje soproge, prodal svoja prava, lahkoživno zabil nekaj časa in še več denarja — v tujini in sedaj — se spravlja! Zdi se nam pa, da mu je do pokore še jako daleč.

Jedino, kar nas veseli, je možnost, da se sedaj morebiti kraljevi materi vrne njeno sveto materino pravo in da bo zopet lahko občevala s svojim sinom.

Ristić bo moral odnehati — materi. Celo v Srbiji so spoznali, da je kralju treba mater in da je veliko zlo za Srbijo, ker so mu jo vzeli. Pomirjenje Milana z Natalijo je prvi korak, da se to popravi. S tem se pa še ne bo popravilo vse. Zapadni liberalizem je tudi v Srbiji uničil pravo omiko in pravo svobodo; dokler se bodo v tem obziru opičili po nas, bodo ostali vedno borne sluge sebičnemu koristolovju drugih večjih liberalnih držav — na zunanji, dasi nebotični šovinisti — doma! Tudi jugoslovanske vzajemnosti v teh razmerah nikdar ne bo! Zato je treba pred vsem jedino rešilne krščanske podlage! Liga + 3.

Slovenski liberalci in loža.

X
Tisek.

Moč tiska je znana framasonom. Že od svojega začetka si prizadeva ta družba, spraviti tisek v svojo oblast in z brezbožnimi in nemoralnimi listi in knjigami pripraviti ljudi ob vero in poštenje. Brez enciklopedistov, ki so bili od prvega do zadnjega framasoni in so v svojih spisih rušili obstoječi državni, socijalni in verski red, bi težko prišlo do francoske revolucije. A tudi z revolucijo še ni bilo končano njihovo pogubno delo, marveč od tedaj so le še bolj predrzno in očitno razširjali svoja načela s pomočjo tiska in delovali na to, da so vse večje liste in literarna podjetja spravili v svojo oblast. V tem oziru označuje Leo Takšil kaj dobro tripične brate z besedami: „Kamor postavi framasonstvo svojo nogo, prikaže se tudi liberalen in nemoralen tisek.“

Okrožnica laškega velikega orijenta pa trdi: „Blažene ideje framasonstva se razširjajo najlažje po tisku in društvih.“ V katekizmu kadošev je pa vsebina četrte obljube: „Vsestransko razširjenje liberalnih nazorov, kar se najlažje stori s pomočjo tiska.“ (L. T., II., 301.) Bratje . . . so to obljubo tudi dejansko izvrševali in je še izvršujejo. V koliko tisoč iztisih zastuplja ljudi zloglasna lipska „Gartenlaube“, ki je popolnoma v rokah framasonskih in katere glavni namen je, delati pot framasonskim načelom v krščanske hiše! In koliko je tega lista tudi v izobraženih družinah slovenskih! Koliko zla, koliko materialnih nezdod, verske in moralne spridenosti so povzročili med avstrijskimi narodi že duhajski framasonsko - židovski listi, kakor so „N. Fr. Pr.“, oba „Tagblatt-a“ itd. Da se meščanstvo in posebno da so se višji krogi odtujili krščanstvu in se vrgli v naročje materializmu, to je večinoma zasługa imenovanih listov. Opozorim

LISTEK.

Gozdarjev sin.

(Povest iz domačega življenja. — Spisal F. S. F.)

(Dalje.)

Take misli so se Janezu podile po glavi. Obup in kesanje, žalost in nekdanja drznost sta se mu bojevali v srcu, da je bilo njegovo dušno stanje zelo žalostno ter podobno obrastenemu gozdu, po katerem hrumi silen vihar, ki lomi in kolje drevesa vse vprek. — Le nekatera se mu upogibljejo, pa zopet vstajajo ter kljubujejo njegovim navalom.

Krog in krog je vstajala probujena narava iz zimskega spauja, zaka stopali so že po lepi italiski ravnini. — Lepa spomlad je polnila marsikatero srce z novimi nadejami in krasnimi upi, le Janez ni želel, ni upal drugzega, kakor smrt.

VIII.

Avstrijske čete so bile v Italiji po vstaji v Milanu in po odpadu Benetk v zelo nevarnem stanju. Mnogo posadk je bilo obkoljenih od vstajnikov tako, da se je bilo bati, da bode vojska razkosana in popolnoma premagana. Le Mantua in Verona sta bili še v Radeckega rokah, v tem ko je na stolpih

vseh drugih italijanskih mest že zaplapolala trobojnica mlade Italije, katere vojsko je vodil mladi Karol Albert, poln nade in upa, v boj zoper Avstrije.

Divno je priplavalo 6. maja 1848. leta zlato solnce izza gorâ ter posvetilo na lepo Lombardijo. Veselo je je pozdravila narava, in drobne cvetice, ki so komaj razvile svoje popje, obračale so s kristali nakičene čašice proti njem, kakor da bi mu želele dobro jutro. Skrjanec se je pa vrtel visoko v zraku, in slavošpeval svojemu stvarniku, drobeč jutranjo pesmico.

Sicer je še vladala globoka tišina, in lahke meglice, ki so legle čez noč po vinogradih, so se topile v prvih žarkih mladega solnca.

Toda kmalu se je zastirilo nebo nad Verono in sosednim gričem sv. Lucije s črno - sivimi oblaki. Bobnelo je, da se je pretresala zemlja. Sedaj pa sedaj se je prikradel skozi gosto meglo žareč blisk, in namesto škrančeve pesmice se je čul vik in krik — kakor besnečih in umirajočih, ženket in brenket orožja, — ropot in topot vozov in konjskih kopit, — vmes so pa zaorili harmonični zvoki vojne glasbe. — Bili so tedaj Avstrijci z Italijani krvavo bitko pri sv. Luciji.

Tedaj je rabil tudi Gozdarjev sin bojno orožje prvič v pravi smoter, da je branil domovino in ce-

sarja. Če prav je sprejel puško, do tedaj njegovo najljubšo družico, iz rok oblasti kot neprijetno breme, ter iskal v vročem boju le smrti, jedine rešiteljice iz njegovega usodnega stanja, sklenilo je dobrotno nebo uprav nasprotno.

Puška, ki ga je zvodila na strmo pot zla in hudobije, da je že skoro strmoglavil v brezno gotove pogube, naj ga privede zopet na pravo stezo vrlin in poštenja. Ne smrti, marveč dan novega življenja naj mu zasije iz vročega boja!

Polegel je bojni vihar; solnce je zopet gledalo na pijemontske ravnine in gorice.

Toda žalosten prizor je bil to!

Polje je bilo pomandrano, hiše požgane in zidovje porušeno. Sredi polja so se dvigali dolgi grobi, v katerih so spali neizdravljeno spanje hrabri vojaki, katerim je svetila sablja zadnje luč, katerim je pel boben mrtvaško pesem.

A mnogo jih je še trpelo in ječalo v veliki hiši britkosti in bolečin, v veronski bolnišnici. Med temi je bil tudi Gozdarjev Janez. Toda ni se jezil, da mu je prizanesla smrt, marveč voljno trpel ter srčno hrepenel, da bi mogel videti še svoje stariše, ali vsaj svojo mater še živo. Da bi se nekoliko umiril ter oveselil svoje stariše, pisal je z Laškega v Doslje.

(Konec sledi.)

še na izjavo Orly-jevo, katera je bila že prej navedena. Pri nas Slovenci so vresničevanje takih načel in njihovo razširjanje prevzeli naši liberalci. „Slov. Narod“ služi že od svojega početka liberalnim nazorom; od frimasonskih listov drugih narodov se loči skoro le po jeziku, duh je pa povsod eden in isti — duh frimasonski, sovražen avtoriteti, sovražen posebno cerkvi in duhovščini. To je ona rudeča nit, ki vodi skozi vse letnike, le da se včasih bolj, včasih manj določno in jasno pokaže. Popolnoma zatajil ni „Slov. Narod“ tega duha še nikdar. Da se pa ta duh posebno zadnje čase kaže v vsej svoji nagoti, spoznati je nekoliko že iz citatov, izerpljenih iz tega lista v pričujočem spisu. V enakem duhu je govoril „Slovan“, enako piše njegov sin „Slovanski Svet“ in njegovi „ljubi sestri“ „Edinost“ in „Nova Soča“ zadnja pa le bolj prikrito in hinavsko.

Da bi se spodkopala tla vrlo se procvitajočemu katoliškemu „Domoljubu“, izlegla je „Narodna tiskarna“ nov, po obliki podoben, po duhu popolnoma nasproten list za priprosto ljudstvo, kateremu so njegovi botri dali ime „Rodoljub“. List, kateri napada najdražje in najsvetejše svetinje narodove, list, ki mu s svojimi napadi na duhovščino hoče spodkopati steber, na katerem sloni cerkev Kristusova — ker brez duhovščine ni cerkve — list, ki na ta način koplje narodu verski, moralen in tudi materijalen grob — kjer namreč opeša ali še celo popolnoma zgine vera, pogine tudi narod — tak list se pač ne more imenovati „Rodoljub“. Ta naslov so dali liberalnemu listu najbrže tudi zato, ker se skoro enako glasi s katoliškim listom „Domoljubom“ in bi se zato utegnil kdo vjeti in se po zmoti namesto katoliškega prijatelja naročiti liberalnega sovražnika.

Sploh pa moramo reči, da je „Rodoljub“ vreden sin svojega očeta „Slov. Naroda“. Na njem vidimo spolnjen pregovor: „Jabelko ne pade daleč od drevesa“, in pa: „Kar mačka rodi, miši lovi.“ Komaj da je pomolil iz plenic svojo glavico, že pridruža duhovnike in škofe, da odletavajo iskre na vse strani! Izmed leposlovnih listov omenim dunajski in ljubljanski „Zvon“, katera sta vtihotapila med Slovence materijalizem, panteizem in pesimizem in tako spodkopavala krščanstvo. Zvonec v razširjanju teh protikrščanskih načel sta nosila Stritar in dr. Tavčar. Da se ni treba spuščati v podrobnosti, opozorim na dotične izvrstne članke v „Rimskem Katoliku“.

Jednako so na Primorskem z novim letom proti novemu katol. „Primorskemu listu“ ustanovili liberalci kar dva nasprotna lista za ljudstvo: „Primorca“ in „Novičarja“ v Trstu, ki seveda sedaj v pričetku ne kažeta svojih rožičkov, a jih bodeta pokazala, kedar bo potreba.

To pa moramo omeniti, da je razširjenje takih protikrščanskih nauk med Slovenci, kakor so materijalizem in panteizem, nov dokaz sorodstva med našimi liberalci in frimasoni. O materijalizmu in panteizmu v frimasonstvu dobiš dovolj podatkov v celem drugem zvezku Taksilovih „tripičnih bratov“. Tako pravi ta poznavatelj te skrivne družbe na str. 148 „Lože se pečajo večinoma s politiko, kapitelni s panteizmom, areopagi so pa v svojih obredih naravnost satanski. Najprej je treba pomesti s panteizmom in materijalizmom zadnje krščanske ostanke in srca, in prostor napraviti novi veri, da more nastopiti novo bogočastje, — bogočastje satanovo.“ Pri frimasonih zavzema namreč satan mesto krščanskega Boga, katerega so zavrgli. (L. T. 149, obred kadošev 159 in molitve na čast satanu str. 159.)

Seveda to zadnje, namreč da je naposled vse frimasonstvo le cerkev satanova, se proti neudom skriva, ker more si misliti, da le malo je ljudi na svetu, ki bi zavrgli krščanskega Boga in hoteli satana posaditi na njegov prestol in mu zažigati kadilo.

Da se vrnemo nazaj k tisku in našim liberalcem, vprašamo: kakšen namen imajo naši liberalni listi v prvi vrsti? Morda boj za narodnost? Da jim je narodnost vedno na jeziku, je sicer znano, a iz njihovega pisarenja se brez težave spozna, da jim je glavni namen: boj zoper cerkev, boj zoper duhovščino. Kakor se je ustanovil „Rodoljub“ z namenom pobijati vpliv „Domoljuba“, enako se je osnovalo „Slovensko društvo“ zoper „Katoliško politično društvo“, „torej boj z vsemi sredstvi!“ S koliko nejevoljo spremljajo naši liberalci rast in razširjanje

katoliških tiskarskih in društvenih podjetij, je znano iz njihovega zabavljanja, ki si včasih poišče duška v „Slov. Narodu“. (Primeri „Slov. Narod“ 13. okt.) „Stiskavna društva“ itd. so priimki, s katerim je pitajo „Katol. tiskovna društva“. Kdo ne vidi v vsem tem frimasonske taktike in frimasonskega duha!

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. januarja.

Prememba deželnega šolskega zakona na Štajerskem. Štajerski liberalci se že dolgo ubijajo glave, kako bi si dobili večji vpliv v šoli. Posebno jim ni po volji, da krajni šolski sveti nečejo vedno plesati po liberalni piščalki in da v okrajnih šolskih svetih ima tudi duhovščina vplivno besedo. Deželni odbor sedaj izdeluje načrt novega zakona o nadzorovanju šol, po katerem bi se krajni šolski sveti ponižali jedino v izvrševalne organe deželnega in okrajnih šolskih svetov. Število okrajnih šolskih svetov bi se nekoliko skrčilo. Sedaj je okrajni šolski svet v vsakem sodnijskem okraju, v bodoče bi bil le pri vsakem okrajnem glavarstvu. Iz okrajnih šolskih svetov bi se pa kolikor je le moč izrinila duhovščina. Vsekako smemo reči, da je ta načrt zakona posebno naperjen proti Slovincem na Spodnjem Štajerskem. Krajni šolski sveti in pa duhovščina v okrajnih šolskih svetih branijo pravice našega naroda, kar seveda graški gospodi ne ugaja in bi zatorej jima radi vzeli ves vpliv. Pričakujemo pa, da deželni zbor ne bode v sprejel takega zakona, ker bodo tudi nekatere nemške stranke proti njemu imele pomisleke. Tako poleg konservativcev tudi kmetiška stranka ne more biti zanj, ker kmetu ne pušča druge pravice, kakor molčati in plačevati. Če bode pa vsprejet, nadajamo se, da ga vlada ne predloži cesarju v potrjenje.

Jeztkovno vprašanje v Dalmaciji. Trgovinska zbornica v Spljetu je sklenila, da se bode odslej v svojem uradnem poslovanju posluževala jedino hrvaščine. Zaradi tega sklepa je predsednik Cattulinich odstopil in je dosedanj podpredsednik Morpurgo bil voljen predsednikom.

Proslavljanje revolucije v šoli. V kalvinski šoli v Debrečinu na Ogerskem se že več let proslavlja 15. marec 1848. leta, ko se je bila začela vstaja na Ogerskem. Pri tej priliki se šolski mladini za vzgled postavljajo puntarski junaki. Letos se je celo sklenilo, da se bode odslej ta dan v tej šoli proslavljala slednje leto. Kakega duha bodo otroci vzgojeni v taki šoli, v kateri se revolucija naravnost proslavlja, si lahko mislimo.

Francoska zbornica. V francoski zbornici se te dni razpravlja budget bogočastja. Od radikalne stranke se je pri tej priliki zopet obnovila zahteva, da se odpravi veleposlaništvo pri Vatikanu. Minister vnanjih stvari se je pa z vso odločnostjo potegnil za to, da to poslaništvo še nadalje ostane. Poslanec Ville se je spodtikal nad tem, da je vlada tako hitro imenovala škofa za Moulins, ko vendar ta škofija ni omenjena v konkordatu. Učni minister mu je odgovoril, da bi se mislilo, da na Francoskem ni sposobnih duhovnikov, ko bi se imenovanje odlašalo. Monsignor Hoult je vlado prijemal, da je več duhovnikom ustavila plače. Minister se je izgovarjal, da se je plača ustavila še le 1217 duhovnikom, kar je pa bilo potrebno, ker so zlorabili svojo službo v to, da so vplivali na volitve. Pion je pojasnil, da se je v odseku govorilo o tem, da se odpravi 32 škofij od 87, in vsi generalni vikarji, 552 kantonskih župnikov, 7000 vikarjev in vsi pomožni župniki. Število duhovščine bi se po tem takem pomanjšalo s 40.000 na 3000, troški za bogočastje pa s 43 na 3 milijone. Odsek je v načelu tako ponižanje vsprejel, ali za takojšnjo izvršitev se ni upal izreči. Govornik je naglašal, da so se vse škofije osnovala na podlagi zakonov in se ne morejo kar tako odpravljati.

Italija. Znano je, da so francoski listi obdolžili generala Menebreo, da je kot veleposlanik v Parizu tudi nekaj dobil od panamskih denarjev. General je sedaj senator in je torej pozval senat, da začne preiskavo proti njemu in potem razsodi, če je vreden, da še ostane v senatu.

V panamski državi so roparji napali sinu angleškega poslanika. Vlada je poslaniku že obljubila zadoščenje. Iz tega napada so pa nekateri listi že bili napravili celo zaroto proti angleškemu poslaništvu. V resnici pa vsa stvar nema nobenega političnega pomena.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

V Ljubljani, 23. januarja.

(Dalje.)

Nadalje mestni odbornik Hribar poroča o proračunu mestnega vodovoda. Potrebščina iznaša 46.891 gld., pokritje pa 48.680 gld., prebitka je torej 1788 gld., kateri se zapiše v korist mestnih zakladov. Poročevalec nasvetuje, da se proračun odobri in da vodovodni paznik Eduard Grossmann stori službeno obljubo, ne da bi se zaradi tega stalno nastavljal.

V glavni razpravi graja mestni odbornik Štrukelj, da je premog po 108 gld. za vagon predrag, čeravno je fonsdorfski. Tudi olje je predrago po 26 kr., ko se tu dobiva po 21½ kr.

Poročevalec mestni odbornik Hribar naglaša, da se je pri premogovi ceni računilo tudi dovajanje z južnega kolodvora v Kleče. Olja se je res porabilo mnogo, a to se ni prej vedelo, da se potrebuje toliko olja pri stroju naročenem iz Rustonove tovarne v Pragi. Pri drugem stroju, kateri se je sedaj umestil pri vodovodu v Klečah, tega ne bode potreba.

Mestni odbornik Ravnihar opomni, da je ljubljansko prebivalstvo sicer jako hvaležno mestni upravi za uvedbo vodovoda, a jako draga je ta naprava. Pravil mu je meščan-hišnik, ki porabi na dan le liter vode, da mora zato plačevati na leto 70 gld., tako, da ga velja liter vode do 20 kr. Hišni posestniki ljubljanski investovali so do pol milijona goldinarjev, da so vpeljali vodovod v svoje hiše. Drugo je, da se navrtanje tako visoko računi, popravo pip, ako se le nekoliko pokvari, celo do 5 gld. Nekateri hišni gospodarji pa le ne marajo vpeljati vodovoda, in stranke, ki stanujejo v njih hišah, hodijo po vodo v sosedne hiše, kjer so hišni gospodarji vpeljali vodovod z velikimi troški. Mestni magistrat naj bi silil, da storé svojo dolžnost.

Mestni odbornik Terček tudi toži, kako drago računijo inštalaterji vodovoda najmanjše poprave.

Zupan Grassellii odvrne, da se bodo v kratkem po vodovodnem upravitelstvu sklicali vsi inštalaterji ljubljanski, katerih je dosedaj šest. Upraviteljstvo bode inštalaterjem določilo ceno za njih dela. Da bi mestni magistrat silil hišne gospodarje, ki nočejo vpeljati vodovoda v svoje hiše, za to pa nima sredstev. Hišni gospodar mora plačati vodarino brez ozira, ali je vpeljal vodovod, ali ne; pravice pa nima, tirjati vodarinsko naklado od svojih najemnikov, če ni vodovoda uvedel v hiše. Torej morajo le hišne stranke siliti gospodarje, da uvedo vodovod, hišni gospodarji pa, h katerim hodijo stranke iz družih hiš po vodo, pa se jih najlože znebe, ako njim prepovedo, vodo jemati iz njih vodovoda.

Ko so o tej zadevi govorili še mestni odborniki Kunc, Gogola in Šubie, oglasi se za besedo poročevalec mestni odbornik Hribar, kateri omeni, da se je računilo navrtanje glavnih cevij za vpeljavo vodovoda v hiše jednako, ali so bile cevi blizu, ali bolj oddaljene, ima uzrok v tem, da se je postopalo napram vsem hišnikom jednako. Odslej pa bode vzelo vodovodno upraviteljstvo vsa dela za vodovod samo v roke, da ne bodo vodovodni inštalaterji računili, kakor bi hoteli, nego kakor jim bode predpisavalo vodovodno ravnanje.

Kar se tiče tožbe zaradi draginje del za navrtanje glavnih cevij, je morda opravičena; izvrševalo se je na mestni račun vodovoda, in ako je kaj dobička pri delu, gotovo bode v korist le mestni blagajnici. Gotovo pa je bil namen, v mestni režiji izvrševati to delo ceneje, kakor če bi ga izvrševali privatni podjetniki.

Pri glasovanju sprejmeta se oba predloga vodovodnega odseka, kakor smo ju začetkom navedli.

(Dalje sledi.)

Socijalne stvari.

Krščansko socijalno delavsko društvo. Z Dunaja se nam poroča: Socijalizem se tudi na Dunaju širi vedno bolj. Zadnji krajsar nese marsikak delavec k socijalističnemu shodu. Tudi delavke „tovarišice“ udeležujejo se teh shodov pridno. Minčesterska produkcija izkorišča delavca, ki potem v socijalizmu išče pomoči, pri volitvah pa se zatekajo liberalci k socijalistom, da jim ti pomagajo proti „črni reakciji“. Tako je liberalizem trdna podpora socijalizmu. Kakor pa so se nemški socijalisti začeli prepirati mej seboj, tako tudi dunajski. Na Nemškem pokazal je berlinski shod, kako si „voditelji“ preskrbujejo

masne dohodke, a za delavce imajo samo fraze. Na Dunaju je slično. „Voditelji“ dobivajo za svoje „duševno delo“ (vrejanje listov itd.) dobre plače, delavec pa se naslaja z njihovimi duševnimi plodovi. Ločili so se torej tudi tu v „mlade“ in „stare“. Največji vpliv pa imajo tudi pri dunajskih socialistih židje. Te razmere odprle so mnogim delavcem oči. Od krščanske strani se do sedaj, žal, niso zadostno ozirali na organizacijo delavcev. Rokodelski pomočnik nahaja zavetja in pouka v društvu rokodelskih pomočnikov, kje pa delavec? Ustanovili so torej sedaj „Krščansko socialno delavsko društvo“. Društvo, dasi še mlado, deluje pridno. Mnogo shodov je že priredilo, kjer poučujejo dr. Lueger, Traubert, uneti maidlinški kapelan Pauk in drugi delavce, katerih je društvu že takoj v začetku pristopilo nad osemsto. M.

Veliki Dunaj hoče, kakor je znano, še v marsičem olupiti svoje lice. Mnogo milijonov se bo še zazidalo vanj, saj je samo državne podpore 40 milijonov. V načrtu je jedna pglavitnih mestna železnica; tudi Dunajščico mislijo vravnati in jo nadzidati. Velikim podjetjem pa povsod botrujejo veliki špekulantje in množeca se revščina delavcev jim je žalostna hči. Danes javljamo samo jedno vest, ki sedaj še bolj tajno kroži po Dunaju. Večje opekarnice pri Dunaju hočejo skleniti mej seboj — kartel, ki gotovo ne bo njim na škodo. Opekarnične družbe so z večine — delnične. Kapitalisti bodo tedaj zopet skušali tudi pri opeki izkoriščati mesto. Brez dvojbe se bo njim moralo ne samo pri opeki, marveč tudi drugod povsod vstreči. Jedini, kateri nima zmožnosti delati kartelov in kateri je povsod le tepen, ostane — delavec.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 26. januarja.

(Jubilej sv. očeta.) Od vseh strani se poroča o slavnostnih odborih v proslavo papeževga škofovskega jubileja: iz Inomesta, Gradca, z Dunaja, iz Prage, Gor. Avstrijske, Solnograda, Galicije, Morave, Sletije, Predarlške, Gorice, Koroške, Kranjske in Ljubljane, iz Istre in Dalmacije.

(Osebnosti.) Predsednik tržaške trgovske in obrtne zbornice je izvoljen baron Reinelt, podpredsednik Fr. Dimmer. Trgovsko ministerstvo je potrdilo izvolitev. — V stalni pokoj je stopil č. g. J. Slo mšek, župnik v Zabukovju na Štajerskem. — Vodja namestnik bogoslovnih studij v Mariboru imenovan je semeniški vodja preč. g. Karol Hribovšek.

(Mestni vodovod.) Upraviteljstvo mestnega vodovoda opozarja hišne gospodarje, da takoj naznajo vodovodnemu uradu, če jim zamrzne vodovodna naprava v hiši; vodovodni urad bo skrbel, da se prične z odtajanjem kolikor moči hitro in s tem prepreči, da ne popokajo cevi v hiši, se ne pokvarijo vodomeri in tudi dovodne cevi ne zamrznejo, kar provzroči hišnemu gospodarju in mestni občini obilo troškov. — Zamrznenje vodovodne naprave v hiši preprečiti je najuspešnejše, če se okna in vrata marljivo zapirajo, kjer to mogoče ni, pusti naj se voda iz iztočne pipe nekoliko teči; v poslopih pa, v katerih je vodovodna naprava mrazu neposredno izpostavljena, treba je čez noč cevi izprazniti. — Ob enem povemo naj to še enkrat, da se bodo vzdali vodomeri povsod, kjer se bodo našle pipe pokvarjene ali pa preveč odprte.

(Iz Rima) se nam poroča: Minolo nedeljo, dne 22. t. m., je bila v dvorani nad vhodom v cerkev sv. Petra slovesna beatifikacija služabnika božjega Frančiška Ks. Bianchi-ja iz družbe Barnabitov, roj. v Arpinu 2. decembra 1743, umrl v Napolju 31. jan. 1815. Slovesnost se je vršila dopoldne ob 10. uri; navzoči so bili: kardinal Masella kot načelnik kongregacije „rituum“ in drugi člani te kongregacije; kapitel vatikanski; Sirolli, škof akvinski; kanoniki iz Arpina; dva daljša sorodnika zveličanega Bianchi-ja, in več tisoč vernikov. Prostor so bili krasno razsvetljeni, gorelo je nad 2000 sveč; nad oltarjem je visela krasna slika zveličanega v sijaju nebeške slave. Popoldne ob 4. uri je bil blagoslov, katerega so se udeležili tudi sv. oče, ki so v spremstvu mnogoštevilne častne straže, kardinalov in prelatov prišli peš iz svojega stanovanja. Po končani slavnosti so sv. očeta nesli v nosilnici nazaj. Pri prihodu in odhodu je na tisoče broječa množica sv. očeta burno pozdravljala z navdušenimi „evviva“-klici.

(Gledé obravnav za novo državnozborsko večino) poroča glasilo poljskega kluba, „Czas“, z Dunaja, da je zahtevala levica, naj se izključijo nemški konservativci in — slovenski poslanci, a poslanec Jaworski jim je odgovoril, da Poljaki zahtevajo, naj se večini pritegne ves Hohenwartov klub.

(Šolska novica s Koroškega.) Iz Celovca dne 25. januarja: Poročalo se vam je, da se ima doslej slovensko-nemška šola Podkrnosom blizu Celovca spremeniti po sklepu celovških in tamošnjih nemškutarjev v čisto nemško. Dodatno vam poročam, da sta to „blaženo“ misel sprožila in izvedla gg. Ferd. Steiner, c. kr. deželni sodnijski svetovalec (!!) in ud. c. kr. okrajnega šolskega sveta za celovško okolico, in žrelski učitelj (trd Nemec) Staudacher!! F. Steiner je tudi član po „parteitagu“ izvoljenega „generalštaba“. K obravnavi o nemški šoli je priganjal kmete na povelje župana O. v Žreleu občinski sluga. Prišlo jih je k dotični obravnavi vkupe le kakih 15 do 20 in še od teh so se mnogi le s težkim srcem podpisali za nemško šolo, o kateri vedó, da jim ne donša prav nobenega sadu! Vse kmete, ki radi katerega koli vzroka k obravnavi niso prišli, so pristeli k privržencem nemške šole in tako se je porodil „jednoglasni“ (!??) sklep, šolo čisto ponemčiti!! Tak je tedaj tisti „gesunder Sinn“ kmetov Podkrnosom, radi katerega so nakrat prišli pri liberalcih v posebno čast; a žal, kmeti so nad tem prav — nedolžni; oni so se udali pritisku omenjene „visoke gospode“ in tako se je sklepalo „jednoglasno“. Vprašati se pa moramo, li še živimo v pravni državi, katere osnovne postavbe jamčijo „ravnopravnost“ vsem narodom!! —rj—

(Kdaj pa pri nas?) Trgovinska zbornica v Spljetu v Dalmaciji je sklenila, da se bode v prihodnje na vseh svojih emblemih, tiskopisih, v notranjem in zunanem poslovanju posluževala povsem hrvatskega jezika. — Kako je pa s slovenščino pri naši trgovinski zbornici? Po starem, nemškem kopitu!

(Iz Planine na Vipavskem) se nam piše; Včeraj po kosilu šel je neki hišnik iskati drv. Ko zapazi na visokem in močnem hrastu več suhih vej, spleza gori, ter lomi bližnje in z zakrivljeno palico pripogle daljne veje. Kar se mu vlomi veja, na kateri je stal; z roko ni časa tudi ne priložnosti imel, si pomagati in revež pade tako nesrečno na tla, da si je zlomil tilnik in takoj umrl. Bila je pač pomoč takoj na mestu, ali oživetiti ga niso mogli. Zapustil je vdovo in štiri otročiče, katerih eno je spremlilo očeta na nevarno pot in bilo tudi priča očetovega padea in nagle smrti.

(Železnice skozi Ziljske doline) od Podklostra do Šmohora (na Koroškem) bodo začeli graditi še letošnjo pomlad. Dotični vladni predlog se je v državnem zboru predložil dne 17. t. m. Koroška hranilnica v Celovcu prevzame za novo železnico prioriteta akeij v znesku 150.000 gld. in prioriteta obilicij za 1.400.000 gld.

(Umrli) je v Ormožu umirovljeni c. kr. poštar g. Vrbani Martine v 79. letu dobe svoje.

(Za posadke na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem) odredil je vojni minister v sporazumenju z ministrom za trgovino, da bodo dobivale dvakrat na teden drobniško meso, da se vsled tega pomnoži uvoz drobnice z Ogerske (!) v naše kraje. Ker je ta odredba izvestno v škodo gospodarjem in živinorejcem po planinskih deželah, nameravajo v tej zadevi štajerski in koroški poslanci interpelovati trgovinskega in brambovskega ministra.

(Iz Celovca.) Leta 1892 umrlo je v Celovcu 705 oseb, leta 1891 pa le 629. Tujcev je prišlo lani v Celovec 14.495, leta 1891 13.251. — V Soriei je zmrazil za časa zadnjega silnega mraza neki kmet, ki je zgrešil stezo in obležal sredi polja.

(Beraške novice.) V Parizu je začel izhajati nov list z naslovom: „Beraške novice“. Dnevnik prinaša svojim naročnikom vsaki dan natančen popis porok, krstov, pogrebov v bogatih hišah, zraven pa tudi dan in kraj, kje se je nađejati obilne žetve. Včasih je še pridejana opazka „toplo priporočamo“, kjer so ljudje darežljivi. V drugem predalu se naznanja vrnitev bogatih in radodarnih oseb v Pariz in ura, kdaj naj se vrše „obiski“. Potem se vodi natančen izkaz „dobrih vrat“, kjer dajejo vselej in veliko, in zopet izkaz „slabih vrat“, kamor ni varno hoditi. Tudi napredek!

(Iz Podjunske doline na Koroškem) dne 25. jan.: Narodne razmere podjunske doline delajo našim zagrizenim narodnim nasprotnikom hudo pre-

glavico, kajti nikakor jim noče v glavo, da se je slovenski kmet probudil in da zahteva tudi zase one pravice, katere nemški sosed že zdavna uživa. Zató nemški listi, in ne samo koroški, jadikujejo pogostoma o „žalostnih“ narodnostnih razmerah podjunskih, kjer je nemščini neki že do cela odklenkalo. Nedavno objavila je zopet dunajska „Deutsche Ztg.“ perfiden članek „Clericales Treiben in Kärnten“, v katerem se zaletava najprej v našega mil. g. knezoškofa, češ da preveč podpira slovenske „hetzerische Scribler“, ki vzdržujejo „das windische Hetzblatt „Mir“. Potem se pa kar po vrsti okreajo č. gg. duhovniki: dr. Sommer (!), Rakeb, Pogačnik, Kerman, Škerbinc, Šervicelj, Marinič, Bayer, Muden, Michl, Legat, Nessler, Bostijančič, Ledwinko. To je tedaj strahovita „črna garda“ Podjunske doline, ki je v stanu vso nemškutarijo pognati v kozji rog! Velezanimiv pa je sledeči stavek omenjenega članka, katerega zató navajamo doslovno: „In politischer Richtung dürfte der Wahlbezirk Völkermarkt infolge der traurigen (!) Sachlage für die Deutschen unrettbar verloren sein, und wir werden es kaum mehr erleben, dass die deutschliberale Partei in diesem Wahlbezirke je mit ihren Candidaten oder mit ihren Ideen durchzudringen imstande ist.“ Probatum est! Z mnogim veseljem beležimo to izjavo od nasprotne strani! Ob enem pa pozivljamo slovenske rodoljube da z neprestanim in vstrajnim podučevanjem budé slovensko ljudstvo in tako poskrbé, da nasprotni proroki ne ostanejo na cedilu!

(Brzovlak obtičal je v snegu) na Arlski gori v Tirolah, pred in za njim udrli so se ogromni plazovi. Med 40 potniki nahajata se baroninja de Fin in hčerka.

(Osepnice.) Tudi v fari preddvorski so se pokazale že pred tednom osepnice, in sicer so se v vaseh Mače in Breg že pri večih hišah mej otroke ugnezdile, vendar še ni nihče umrl za to boleznijo. — V obče smo v naši fari srečni zastran mrličev. Dne 25. t. m. je prva po novem letu umrla stara ženica.

(Mesto križa cvetlice, mesto cvetlic — petarde.) Časopisa „Unita Cattolica“ in „Voce della Verità“ prinašata naslednjo vest: Anarhist Cetica je umrl za jetiko, ko je bil ležal že več dni v bolnišnici. Drugi dan so prišli k pogrebu anarhisti. Z mrtvaškega odra so odstranili vse verske znake ter jih nadomestili s petardami. Truplo so spremili potem na pokopališče anarhisti Cocchini, Sensi in drugi. Tu sta govorila Cocchini in neka mladoletna deklica. — Najprvo je odstranila loža križ in ga nadomestila s svetlicami, zdaj so odvrgli njeni učenci in pomagači cvetlice ter se poprijeli navade, zaljati krste s petardami. Javna oblast ne vidi v tem nič hudega. A ko bodo začele petarde pokati, bode obilo skrbi — da bi le ne bilo prepozno!

Liza + 38.

(Povodom tiskarskega štrajka) v Zagrebu, ki je trajal 38 dni in nepovoljno končal za strajkujoče, poslali so bili slednjim v podporo ljubljanski kolege svoto 140 gld., Praga celo 450 gld.

(Ljubljanska podružnica avstro-ogerske banke) ima za leto 1892 nastopni računski zaključek, iz katerega je razviden nje promet, in sicer: eskont 1.934.000 gld.; lombard 373.000 gld.; bankovne nakaznice 276.000 gld.; komisijski promet 151.000 gl. Vkupna svota operacij: 2.735.000 gld.; giro 18.952.000 gld.; blagajniški revirement 17.294.000 goldinarjev.

(Zdravje mestne občine ljubljanske) od 15. do 21. t. m.: Novorojencev je bilo 24, umrlih 34, mej poslednjimi 8 tujcev in 8 v zavodih. 3 so umrli za dušljivim kašljem, 5 za jetiko, 7 za vnetjem sapnih organov, 8 za ostarelostjo, 11 pa za različnimi boleznimi. Zbolel je 1 za ošpicami, 1 za legarijem, 6 za oslovskim kašljem, 2 za vrtico, 10 za hripo in 5 za noricami.

(Posnemanja vredno.) Blag. gosp. župan Gabr. Jelovšek je z Vrhnike poslal za uboge sirote v Marijanišču 41 gld., katere so namesto vencev na krsto pokojnega dekana J. Koprivnikarja darovali sledeči gg.: Miha Tomšič 10 gld., Iv. Gruden 6 gld., Gabrijel Jelovšek 6 gld., M. Brilej 2 gld., Karol Mayer 2 gld., Jurij Grampovčan 1 gld., Fr. Korenčan 1 gld., Karol Obreza 5 gld., Anton Komotar 2 gld. in gospa Marija Jelovšek 6 gld. — Za ta velikodušni, prav krščanski čin, ki ne le sirotam, nego i tako ranjkemu gospodu najbolje koristi, izreka blagim darovalcem najsrčnejšo zahvalo Marijaniščevo vodstvo. Dr. Jarc.

Telegrami.

Brežice, 26. januarija. Dobovski župnik Kunej umrl. Pogreb soboto ob desetih dopoldne.

Dunaj, 26. januarija. Dopis ministerskega predsednika zbornici poslancev konstatuje, da so vspehi kazenske predpreiskave in disciplinarne obravnave pokazali, da je popolnoma neutemeljeno, kar so od protisemitske strani dolžili ministerskega svetnika Kaana. Kar je pisal „Deutsches Volksblatt“ o zaslužnem in poštenem uradniku, je vse le zlobna izmišljotina.

Dunaj, 25. januarija. Zastran osnivanja slovenskih ljudskih šol v Trstu in Gorici je izjavil učni minister, da o tem kmalu odločijo deželna oblastva.

Hale ob Sali, 25. januarija. Kakor poroča „Hallische Zeitung“, je poslednjih 24 ur v Nietlebu 13 oseb zbolelo za kolero. Mej zbolelimi je tudi neki zdravnik. Jedna oseba je za kolero umrla.

Berolin, 25. januarija. Cesar je podelil carjeviču ruskemu verižico k redu Ornega orla.

Pariz, 25. januarija. „Siecle“ vé povedati, da bode Barbaux, zagovornik Lessepsov, v njegovem današnjem govoru oddal senzacionalno izjavo.

Pariz, 25. januarija. Takoj se začne nova preiskava, ker so se našli Artonovi akti. Od zbornice se bode zahtevalo, da izroči še nekaj poslancev.

Tu. el.

24. januarija.

Pri **Južnem kolodvoru**: Burger, zasebnik, iz Grada. — Braischtsch vinotičar, iz Celja. — Stritof, trgovec, iz Staroga Trga. — Žitnik iz Borovnice. — Knaflič iz Šmartina. — Furlan iz Poljan.

Pri **avstrijskem caru**: Podpečnik, medicincec, z Dunaja. — Kermsehk iz Trsta. — Bizjak, trgovec, iz Trnovega. — Bizjak Jakob s Save.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Večer	Vreme	Mokričina
7. u. jut.	735.9	-12.4	sl. svzh.	del. jasno	
25. 2. u. pop.	735.4	-8.2	brezv.	oblačno	0.00
1. u. zveč.	737.7	-8.6	sl. svzh.	jasno	
Srednja temperatura -8.1°, za 6.3° pod normalom					

Stanje avstro-ogerske banke

dné 23. januarija 1893.

(Brzojavno poročilo.)

Bankovcev v prometu	gld. 488.747.000 (-14.670.000)
Kovinski zaklad	289.188.000 (+ 17.000)
Listnica	145.855.000 (-11.554.000)
Lombard	21.203.000 (-1.446.000)
Davka prosta bančna rezerva	gld. 58.748.000 (+13.863.000)
Državnih bankovcev v prometu	gld. 339.418.000 (- 4.589.000)

Zahvala.

81 (1)

Za mnoge dokaze presrečnega iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom smrti naše nepozabne drage matere, oziroma tašče in stare matere gospé

Marije Stare-tove

pivovarnarice in posestnice

od blizu in daleč, za lepe darovane vence in za mnogobrojno, časteče spremstvo k poslednjemu počitku ljubljene pokojnice izrekamo najiskrenejšo in najglobokejšo zahvalo.

Žalujoci rodbini Stare in Janesch.

V MENGŠU in LJUBLJANI,
dné 26. januarija 1893.

Svojo bogato zalogo raznovrstnih vóz

priporoča prečastiti duhovščini in sl. občinstvu trdka

Franc Šiška,

kovač, 77 3-2

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 6.

Naročila se izvršujejo trpežno, lično in po najnižjih cenah.

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici (Görz),

ulica Morelli št. 17.

se priporoča prečastiti duhovščini za napravo cerkvenih posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenine po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih v ognju posrebrim in pozlatim. — Da si morejo tudi manj premožne cerkve omisliti razne cerkvene stvari, se bodo po želji prečastitih p. n. gospodov naročnikov prav ugodni plačilni pogoji stavili.

Ilustrovani cenik franco.

Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštne prosto. 3 363

Razglas.

80 2-1

Letni semnji dné 30. januarija, 2. aprila, 30. junija, in 16. septembra vsako leto vršili se bodo

na Rakeku

kakor razvidno v „Pratiki“, in ne v Planini, kakor pomotljivo naznanja Mohorska knjiga.

Podžupanstvo na Rakeku,

dné 25. januarija 1893.

Albin Ahčin,

trgovina z železjem

Gledališke ulice št. 8 v Ljubljani

prodaja po jako znižanih cenah

železje, kmetiško orodje, kuhinjsko opravo, štedilna ognjišča

in vse v njegovo stroko spadajoče blago.

Halifaks drsalke 1 gld.

Posojilnica v Ribnici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, vabi vse svoje gg. zadružnike k

V. občnemu zboru,

kat. ri. boče

dné 5. februarja 1893 ob 3. uri popoldne

v občinski pisarni.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnštva za leto 1892.
2. Volitev načelnštva.
3. Slučajni predlogi.

V RIBNICI, dné 20. januarija 1893.

Načelnštvo.

Dunajska borza.

Dné 26. januarija.

Papirna renta 5%, 16% davka	98 gld. 50 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	98 gld. 20
Zlata renta 4%, davka prosta	116 70
Papirna renta 5%, davka prosta	101 05
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	998
Kreditne akcije, 160 gld.	320 25
London, 10 funtov strl.	120 85
Napoleonor (20 fr.)	9 62
Cesarski cekini	3 89
Nemških mark 100	59 25

Dné 25. januarija.

Ogerska zlata renta 4%	114 gld. 25 kr.
Ogerska papirna renta 5%	101 40
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	146
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	165
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	193
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	97 50
Zastavna pisma	100 80
Kreditne srečke, 100 gld.	193 50
St. Genois srečke, 40 gld.	67

Ljubljanske srečke, 20 gld.	23 gld. 40 kr.
Avstr. rubečega križa srečke, 10 gld.	19
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 50
Salmove srečke, 40 gld.	67
Windischgraezove srečke, 20 gld.	72
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	151 75
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2855
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	93
Papirni rubelj	1 23
Laskih lir 100	

List „Mercur“. Zanesljiva informacija o stalno obrestnih in dividendnih papirjih, važnih dogodkih na gospodarskem in finančnem polju, odločilnih pojavih na dunajski borzi. Sveti pismeni in ustni brezplačno. Celotna naročnina s poštno pošiljateljico vred gld. 2.60.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Vestni nasveti za dosego

kolikor moč visokega obrestovanja

pri najpopolnejši varnosti

naloženih glavnice.